

C-65/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. február 8.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Bundesarbeitsgericht (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. szeptember 22.

Felperes, fellebbező és felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

MK

Alperes és a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél:

K GmbH

Az alapeljárás tárgya

(EU) 2016/679 rendelet – A természetes személyek védelme a személyes adatok kezelése vonatkozásában – Adatkezelés a foglalkoztatással összefüggően – Kártérítéshez való jog – Feltételek – Az adatkezelés jogszerűsége – Az adatkezelés szükségessége – Az üzemi megállapodásban részt vevő felek mérlegelési mozgástere – Bírósági felülvizsgálat – Kár – A megtérítendő nem vagyoni kár mértékének megállapítása

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott olyan nemzeti jogi rendelkezést, például a Bundesdatenschutzgesetz (szövetségi adatvédelmi törvény, a továbbiakban:

- BDSG) 26. §-ának (4) bekezdését, amely úgy rendelkezik, hogy megengedett a munkavállalók személyes adatainak – ideértve a személyes adatok különleges kategóriáit is – kollektív szerződések alapján szabályozott munkaviszonyt érintő célból, az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikke (2) bekezdésének betartása mellett történő kezelése, hogy az (EU) 2016/679 rendelet további előírásait, például az 5. cikkét, 6. cikkének (1) bekezdését, valamint 9. cikkének (1) és (2) bekezdését is be kell tartani?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:
- Értelmezhető-e úgy az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott olyan nemzeti jogi rendelkezés, mint a BDSG 26. §-ának (4) bekezdése, hogy a kollektív szerződésben részt vevő feleket (jelen esetben az üzemi megállapodásban részt vevő feleket) az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése és 9. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében vett adatkezelés szükségességének megítélése során olyan mérlegelési mozgástér illeti meg, amelyet a bíróság csak korlátozottan vizsgálhat felül?
- 3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:
- Mire lehet ilyen esetben a bírósági felülvizsgálatot korlátozni?
- 4) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdését, hogy az érintettek már akkor is jogosultak a nem vagyoni kár megtérítésére, ha személyes adataik kezelése az (EU) 2016/679 rendelet követelményeinek megsértésével történt, vagy a nem vagyoni kár megtérítéséhez való joghoz ezen túlmenően az is szükséges, hogy az érintett igazolja az őt ért – bizonyos súlyú – nem vagyoni kárt?
- 5) Különös, illetve általános megelőzési jelleggel bír-e az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése, és figyelembe kell-e venni ezt az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó terhére a megtérítendő nem vagyoni kár mértékének az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítása során?
- 6) Jelentősséggel bír-e a megtérítendő nem vagyoni kár mértékének az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítása során az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó vétkességének mértéke? Figyelembe vehető-e különösen az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó javára vétkességének hiánya vagy kis mértéke?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai

parlamentari és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o., HL 2021. L 074, 35. o.), különösen a 2., 4., 5. és 6. cikk, a 82. cikk (1) bekezdése és a 88. cikk (1) és (2) bekezdése

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A 2017. június 30-án kihirdetett Bundesdatenschutzgesetz (szövetségi adatvédelmi törvény, a továbbiakban: BDSG) (BGBl. I., 2017. o.), amelyet utoljára a 2021. június 23-i törvény 10. cikke módosított (BGBl. I., 1858. o.; 2022 I. 1045), különösen a 26. §

„26. § A munkaviszonyt érintő célból történő adatkezelés

(1) A munkavállalók személyes adatai a munkaviszonyt érintő célból akkor kezelhetők, ha ez a munkaviszony létesítésére vonatkozó döntéshez, illetve a munkaviszony létesítését követően a munkaviszonyból eredő kötelezettségek teljesítéséhez vagy a munkaviszony megszüntetéséhez, vagy a munkavállalói érdekképviselő törvényből vagy kollektív szerződésből, üzemi vagy közszolgálati megállapodásból (kollektív szerződés) eredő jogainak és kötelezettségeinek gyakorlásához vagy teljesítéséhez szükséges.
[...]

[...]

(4) A személyes adatok munkaviszonyt érintő célból történő kezelése – ideértve a munkavállalók személyes adatainak különleges kategóriáit is – kollektív szerződések alapján megengedett. Ennek során a tárgyaló felek kötelesek betartani az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (2) bekezdését.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján kártérítést követel az alperestől, a munkáltatójától az e rendelet megsértése miatt őt ért nem vagyoni kárért.
- 2 Az alperes a személyzeti adminisztrációra eredetileg hagyományos adatkezelési rendszert (HR-szoftver) használt, amelyben – a vonatkozó üzemi megállapodásoknak megfelelően – többek között a munkavállalók alábbi adatait rögzítették: béradatok, magánlakcím, születési idő, életkor, családi állapot, társadalombiztosítási azonosító jel, adóazonosító jel.
- 3 2017-ben a vállalatcsoport, amelyhez az alperes tartozik, azt tervezte, hogy az egész csoporton belül átáll a „Workday” felhőalapú HR-alkalmazásra. Ezzel összefüggésben az alperes a 2017. április 24. és május 18. közötti időszakban többek között a felperes alábbi adatait töltötte fel az anyavállalat egyik

weboldalára: családi név és utónév, munkahelyi telefonszám, munkahelyi e-mail cím, béradatok (éves és havi bér, teljesítménybér mértéke), magánlakcím, születési idő, életkor, családi állapot, társadalombiztosítási azonosító jel, adóazonosító jel.

- 4 Ezt követően az üzemi tanáccsal egy tűrésre kötelező megfelelő üzemi megállapodást kötöttek, amely konkrét adatokra vonatkozott: személyi szám, családi név és utónév, telefonszám, a belépés dátuma, a vállalatcsoportba történő belépés dátuma, a munkavégzés helye, cégnév (K/Dental), a munkavégzés helye, cégnév, munkahelyi telefonszám és munkahelyi e-mail cím. A tűrésre kötelező üzemi megállapodás hatályát és hatályának fenntartását többször meghosszabbították. Ezt követően, 2019. január 23-án hatályba lépett az „Informatikai rendszerek működtetéséről szóló üzemi keretmegállapodás” és a „Workday bevezetéséről és használatáról szóló üzemi megállapodás”.
- 5 A felperes úgy véli, hogy adatainak az új HR-alkalmazás tesztelése keretében történő feldolgozása nem felelt meg az (EU) 2016/679 rendeletnek. E tekintetben végül csak a 2018. május 25. – az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásának első napja – és 2019 első negyedévének vége közötti időszakban történt adatkezelését kifogásolja.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 A felperes azt állítja, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján 3000 euró összegű nem vagyoni kártérítésre jogosult.
- 7 Az alperes az (EU) 2016/679 rendelet és a BDSG vonatkozó rendelkezései alapján nem volt jogosult arra, hogy a 2018. május 25-től 2019 első negyedévének végéig tartó időszakban a „Workday” felhőalapú HR-alkalmazásban kezelje a felperestől származó adatokat.
- 8 Ezen időszakban a felek munkaviszonya keretében szükséges adatkezelés a korábbi HR-szoftverrel történt, ezért a munkaviszony kapcsán semmilyen szempontból nem volt szükséges, hogy a felperes adatait ugyanezen időszak alatt egy másik rendszerbe továbbítsák és ott kezeljék. Az adatkezelésre a „Workday” mint a vállalatcsoport egészére kiterjedő egységes HR-alkalmazás későbbi működésének tesztelése céljából sem volt szükség. A tesztelési fázishoz elegendőek lettek volna az úgynevezett „dummy” tesztadatok; nem volt szükség arra, hogy valódi adatokat használjanak, és azokat a vállalatcsoporton belül a „Workday”-ben hozzáférhetővé tegyék.
- 9 Még ha a bíróság – a felperes véleményével ellentétben – a valós adatokat szükségesnek, illetve a tűrésre kötelező üzemi megállapodást elegendő jogalapnak is tartaná a valós adatokat használó adatkezeléshez, a tűrésre kötelező üzemi megállapodásban foglalt adatkezelési engedélyt mindenképpen túllépték. Az alperes ugyanis a tűrésre kötelező üzemi megállapodásban megjelölt adatkategóriákon túlmenően további adatokat továbbított, például a magánjellel

elérhetőségi adatait, a szerződési és a béradatait, a társadalombiztosítási azonosító jelét, az adóazonosító jelét, az állampolgárságára és a családi állapotára vonatkozó adatokat. Erre sem a tűrésre kötelező üzemi megállapodás alapján, sem más jogalapon nem volt jogosult.

- 10 Ami az indokolási és bizonyítási terhet illeti, a felperes abból indul ki, hogy ez messzemenően az alperest terheli. Az ő feladata bemutatni és bizonyítani, hogy az eljárása mindenben megfelel az (EU) 2016/679 rendeletnek.
- 11 Az (EU) 2016/679 rendelet alperes általi megsértése továbbá ok-okozati összefüggésben is áll a felperest ért nem vagyoni kárral. Már a „Workday”-ben végzett, nem szükséges adatkezelés is, de adatainak jogellenes továbbítása és a vállalatcsoporton belüli – akár jogosulatlan harmadik felek számára való – hozzáférhetősége mindenképpen nem vagyoni kárt eredményez. Fennáll annak a veszélye is, hogy harmadik felek visszaélhetnek a felperes adataival, ami őt mint érintettet bizonytalan helyzetbe hozza. Munkavállalóként nem tudhatja, hogy az alperes által a vállalatcsoporton belül továbbított adatait az alperes, vagy akár harmadik felek felhasználják-e, vagy már felhasználták-e, és ha igen, milyen módon és milyen célokra. Így a „Workday” lehetőségeit és céljait figyelembe véve elképzelhető, hogy személyes adatait profilalkotásra és/vagy profilhasznosításra használják fel. Mivel neki, mint munkavállalónak, nincs tudomása az alperesnél folyó adatkezelés ilyen belső körülményeiről, és ezért nem tudja igényét érdemben azokra alapítani, már csak ezen okból is feltétlenül a munkáltatót, azaz az alperest terheli az indokolási és bizonyítási teher. Ezen túlmenően az adatokkal való visszaélés pusztán lehetősége is elegendő ahhoz, hogy a nem vagyoni kár iránti igényt megalapozza, mivel – az (EU) 2016/679 rendelet (85) preambulumbekkezdésében foglalt követelményekkel ellentétben – már ennek következtében elvesztette a személyes adatai feletti rendelkezés lehetőségét.
- 12 Irreleváns, hogy a „Workday”-be történő adatbevitelre irányuló adattovábbítás már az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásának az (EU) 2016/679 rendelet 99. cikkének (2) bekezdésében meghatározott kezdő időpontja előtt megtörtént, mivel az említett körülmények folyamatosan fennálló tényállást valósítanak meg. E tekintetben azt is figyelembe kell venni, hogy az (EU) 2016/679 rendelet és a BDSG követelményeivel ellentétben a „Workday”-ben az (állítólagosan) tesztelési célból kezelt adatok tekintetében nem állt rendelkezésre törlési koncepció.
- 13 Az (EU) 2016/679 rendelet és a BDSG megsértése, valamint az ezzel járó visszaélések veszélye miatt a felperes személyiségi joga súlyosan sérült. Tényleges kártérítésre jogosult, amit az (EU) 2016/679 rendelet (146) preambulumbekkezdése is alátámaszt. Súlyosító körülmény ezen felül, hogy az alperes, illetve a jogelődje szándékosan követte el a jogsértéseket, szándékosan kijátszva az adatvédelmi és az üzemi alkotmányjogi követelményeket.
- 14 Az alperes úgy véli, hogy nem sértette meg az adatvédelmi rendelkezéseket. Az adatkezelés jogszerűsége az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikkének (1) bekezdéséből, valamint a BDSG – a tűrésre kötelező üzemi megállapodással összefüggésben

értelmezett – 26. §-ának (1) bekezdéséből és 26. §-ának (4) bekezdéséből következik.

- 15 A felperes nem jogosult az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikke alapján járókártérítésre. Nem bizonyította sem a felelősséget megalapozó, sem a felelősséget megvalósító tényállást.
- 16 A felperes, akire az indokolási és bizonyítási teher hárul, nem bizonyította kellőképpen sem a nem vagyoni kárt, sem az ok-okozati összefüggést az általa esetlegesen elkövetett jogsértések vonatkozásában. Amennyiben a felperes konkrét jogsértést bizonyít, az alperest legfeljebb másodlagos tényállítási kötelezettség terheli.
- 17 A kár megállapításához nem elegendő bármilyen érzékelt kellemetlenség vagy bármilyen csekély jelentőségű, súlyos hátrányt nem okozó jogsértés. Kár helyett a felperes csupán azt állította, hogy látja a veszélyét annak, hogy kárt szenvedjen. Ez nem az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikke értelmében vett megtérítendő kár. A kártérítésnek sokkal inkább az általános személyiségi jog súlyos, más módon nem kompenzálható megsértése a feltétele. A felperes nem bizonyított ilyen esetet.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

1. Előzetes megjegyzések

- 18 Az alperes adatkezelőként (az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 7. pontja) kezeli (az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 2. pontja) a felperesnek a munkaviszonyt érintő személyes adatait (az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 1. pontja). Ez az adatkezelés az (EU) 2016/679 rendelet – e rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott – tárgyi hatálya alá tartozik.
- 19 Az alapeljárás tárgyát képező, 2018. május 25. és 2019 első negyedévének vége közötti időszakban végzett perbeli adatkezelés tekintetében az eljáró bírósági tanács abból indul ki, hogy egyáltalán nem enyhíti az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 7. pontja értelmében vett alperes „felelősségét” az, hogy a felperes személyes adatainak a korábbi HR-szoftverből az anyavállalat egyik weboldalára történő feltöltése, illetve továbbítása az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásának 2018. május 25-i időpontját megelőzően, azaz a 2017. április 24. és 2017. május 18. közötti időszakban történt. Az alperes ezt követően is adatkezelő volt és marad az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének (7) bekezdése értelmében. E célból ugyanis nem szükséges, hogy az adatkezelő egyedül határozza meg a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit. Az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 7. pontja szerint ezt másokkal együtt is sor végezheti. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint az alperesnek az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 7. pontja értelmében vett felelősségén nem változtat, ha a folytatólagos eljárásban arra hivatkozik, hogy a „Workday”-ben való adatfelhasználás menetére vonatkozóan nem, vagy csak korlátozottan rendelkezett együttdöntési joggal a vállalatcsoporton

belül. Az alperes ugyanis az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásának időpontjától nem törekedett a felperes „Workday”-ben lévő adatainak visszaküldésére vagy törlésére. Erre nem is került sor. Ezzel szemben az alperes a tűrésre kötelező üzemi megállapodás hatályának és hatálya fenntartásának többszöri meghosszabbításával – legutóbb 2019. január 31-ig – jelezte, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 7. pontja szerinti adatkezelőként továbbra is aktívan tevékenykedett annak érdekében, hogy a „Workday” ideiglenes működését – többek között a felperes perbeli személyes adataival – további üzemi megállapodások megkötésével biztosítsa.

- 20 Mivel az eljáró bírósági tanács ezeket és a következő megállapításokat az (EU) 2016/679 rendelet rendelkezéseinek egy bizonyos értelmezésére alapozza, arra kéri a Bíróságot, hogy amennyiben ez az értelmezés tévesnek bizonyul, a feltett kérdések megválaszolásán túlmenően adjon megfelelő útmutatást. E tekintetben fontosak a vállalatcsoporton belüli adattovábbításra és adatkezelésre vonatkozó esetekhez kapcsolódó útmutatások is.

2. *Az első kérdéstről*

- 21 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével az eljáró bírósági tanács azt szeretné megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott olyan nemzeti jogi rendelkezést – például a BDSG 26. §-ának (4) bekezdését –, amely úgy rendelkezik, hogy megengedett a munkavállalók személyes adatainak – ideértve a személyes adatok különleges kategóriáit is – kollektív szerződések alapján szabályozott munkaviszonyt érintő célból, az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikke (2) bekezdésének betartása mellett történő kezelése, hogy az (EU) 2016/679 rendelet további előírásait – mint például az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikkét, 6. cikkének (1) bekezdését és 9. cikkének (1) és (2) bekezdését – is be kell tartani. Ehhez elválaszthatatlanul kapcsolódik az a kérdés, hogy mi értendő az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „pontosabban meghatározott szabályokon”.
- 22 Az alapeljárásban való döntéshez szükséges a Bíróság e kérdésekre adott válasza annak érdekében, hogy az eljáró bírósági tanács elbírálhassa a tűrésre kötelező üzemi megállapodás mint kollektív szerződés által előírt és elvégzett adatkezelés jogszerűségét. Ez konkrétan a tűrésre kötelező üzemi megállapodásban megjelölt adatállományokat érinti (lásd a fenti 4. pontot).
- 23 Amennyiben az alperes a 2017. április 24. és május 18. közötti időszakban a felperes további személyes adatait (béradatok, magánlakcím, születési idő, életkor, családi állapot, a társadalombiztosítási azonosító jel és adóazonosító jel) továbbította az anyavállalat egyik weboldalára a „Workday” szoftverbe való adatbevitel céljából, az eljáró bírósági tanács abból indul ki, hogy ez nem a tűrésre kötelező üzemi megállapodás hatálya alá tartozott, és ezért nem a BDSG 26. §-ának (4) bekezdése alapján, hanem a BDSG 26. §-ának (1) bekezdése alapján kell értékelni. Ráadásul ez a túlzott mértékű adatkezelés valószínűleg nem

volt szükséges sem a BDSG 26. §-ának (1) bekezdése, sem az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke és 6. cikkének (1) bekezdése értelmében, mivel feltételezhető, hogy az alperes által (szintén) megkötött, tűrésre kötelező üzemi megállapodás az általa az állítólagos tesztelési célokhoz szükségesnek tartott összes adatállományt taxatív módon felsorolja. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint azonban az alapeljárásban való döntéséhez nem elegendő, hogy a felperes által kifogásolt adatkezelés egy része így már előzetes döntéshozatal iránti kérelem nélkül is jogellenesnek tekintendő. Az alapeljárásban hozott határozat meghozatalához inkább azért van rá szükség, hogy a vitatott adatkezelés egészét értékelni lehessen, mivel ez az adatvédelmi rendelkezések megsértésének mértéke és az esetleges kártérítés összege tekintetében következményekkel jár vagy járhat.

- 24 A BDSG 26. §-ának (4) bekezdése, amely szerint a munkavállalók személyes adatainak – ideértve a munkavállalók személyes adatainak különleges kategóriáit is – a munkaviszonyt érintő célból történő kezelése kollektív szerződés alapján megengedett, amelynek során az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikk (2) bekezdését be kell tartani, a szövege alapján úgy értelmezhető, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikk (2) bekezdésében foglalt követelményeken kívül az (EU) 2016/679 rendelet további követelményeit nem kell betartani. Ilyen esetben a munkaviszonyt érintő adatkezelés, amely valójában jogellenes lenne, mert nem felel meg a BDSG 26. §-ának (1) bekezdésében, az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikkében, 6. cikkének (1) bekezdésében, valamint 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt szükségességi követelményeknek, és amelyhez az érintett hozzájárulása sem áll rendelkezésre, kizárólag azért lehet megengedett, illetve nyer igazolást, mert azt kollektív szerződés – jelen esetben például üzemi megállapodás – szabályozza. Az alapeljáráshoz hasonló esetben ez azt jelentené, hogy kizárólag az adatkezelés kollektív szerződésben történő szabályozása miatt – szemben az általános jogi rendelkezésben, például törvényben történő szabályozással – nem kell vizsgálni az adatkezelés szükségességét.
- 25 Az eljáró bírósági tanács azt feltételezi, hogy a BDSG 26. §-a (4) bekezdésének a 24. pontban foglalt értelmezése nem összeegyeztethető az (EU) 2016/679 rendelettel. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy egy kollektív szerződésben – jelen esetben egy üzemi megállapodásban – részt vevő felek közelebb állnak a tényekhez, és úgy tekinthető, hogy az ellentétes érdekeket általában megfelelő egyensúlyba hozzák. Az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy a tagállamok jogszabályban vagy kollektív szerződésekben „pontosabban meghatározott szabályokat” állapíthatnak meg annak érdekében, hogy biztosítsák a jogok és szabadságok védelmét a munkavállalók személyes adatainak a foglalkoztatással összefüggő kezelése tekintetében. Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint ebből nem vezethető le, hogy a kollektív szerződéssel – így a jelen esetben a tűrésre kötelező üzemi megállapodással – történő szabályozás esetén a különösen az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikkében, 6. cikkének (1) bekezdésében, valamint 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt szükségességi követelménye irreleváns lenne. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint ezek betartása alól nem mentesíthet kollektív szerződés. Inkább abból kell kiindulni, hogy az (EU) 2016/679 rendelet

88. cikkének (1) bekezdése szerinti megfelelő „pontosabban meghatározott szabályok” – akár jogszabályi rendelkezések, akár kollektív szerződések – minden esetben az (EU) 2016/679 rendelet egyéb követelményeinek való megfelelést is megkövetelik.

- 26 Az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint a BDSG 26. §-a (4) bekezdésében szereplő, az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (2) bekezdésére való hivatkozásból sem következik más, amely szabályok – azaz az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szabályokra – olyan megfelelő és egyedi intézkedéseket foglalnak magukban, amelyek alkalmasak az érintett emberi méltóságának, jogos érdekeinek és alapvető jogainak megővésére, különösen az adatkezelés átláthatósága, vállalkozáscsoporton vagy a közös gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások ugyanazon csoportján belüli adattovábbítás, valamint a munkahelyi ellenőrzési rendszerek tekintetében, az eljáró bírósági tanács szerint nem mentesítenek az (EU) 2016/679 rendelet egyéb rendelkezéseinek betartása alól.
- 27 Ebből következően néhány körülmény alátámaszthatja, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikk (1) bekezdése értelmében elfogadott nemzeti szabályozás esetén az (EU) 2016/679 rendelet egyéb követelményeit – így az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikkét, 6. cikkének (1) bekezdését, valamint 9. cikkének (1) és (2) bekezdését – is mindig be kell tartani, és ez alól a kollektív szerződésben foglalt rendelkezések, így a tűrésre kötelező üzemi megállapodások sem képeznek kivételt.
- 28 Ez az alapeljárásban azt jelenti, hogy meg kell vizsgálni, hogy a felperes adatainak a „Workday” ideiglenes üzemeltetése során „tesztelési céllal” történő kezelése a BDSG 26. §-ának (1) bekezdése, valamint az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke és 6. cikkének (1) bekezdése értelmében „szükségesnek” tekinthető-e. Ezzel összefüggésben az eljáró bírósági tanács abból indul ki, hogy eleve nem kizárt a „Workday” ideiglenes működése keretében sem a valós adatok „tesztelési célú” kezelése, ha az úgynevezett „dummy” tesztadatok nem elegendőek, amelyeket azonban az erre vonatkozó indokolási és bizonyítási kötelezettséggel terhelt félnek részletesen indokolnia kell. Ellenkező esetben az adatkezelés jogszerűségét az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja határozza meg. Üdvözlendő lenne, ha a Bíróság – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolásán túlmenően – konkrét esetekhez kapcsolódó útmutatást adna az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésével kapcsolatban, az indokolási és bizonyítási teher megosztását is beleértve.

3. A második kérdéstről

- 29 Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén az eljáró bírósági tanács az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésével azt szeretné megtudni, hogy értelmezhető-e úgy az (EU) 2016/679 rendelet 88. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott olyan nemzeti jogi rendelkezés – mint BDSG 26. §-ának (4) bekezdése –, hogy az – ezeket az üzemi és üzemi alkotmányjogi kérdéseket,

valamint az alaki és anyagi munkafeltételeket szabályozni rendelt – üzemi megállapodásban részt vevő feleket az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése és 9. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében vett adatkezelés szükségességének megítélése során olyan mérlegelési mozgásteret illeti meg, amelyet a bíróság csak korlátozottan vizsgálhat felül.

- 30 Emellett nem csak a fenti 25. pontban szereplő azon megfontolás szól, hogy a kollektív szerződésekben részt vevő felek közelebb állnak a tényekhez. Az a – szintén a fenti 25. pontban kifejtett – megfontolás, hogy az üzemi megállapodásban részt vevő felek általában megfelelő érdekegyensúlyt alakítanak ki, szintén amellett szólhat, hogy elismerjék az üzemi megállapodásban részt vevő felek – bármilyen módon meghatározott – mérlegelési mozgásterét az adatkezelés szükségességének megítélésében. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint azonban jelentős fenntartások merülnek fel az ilyen mozgásteret elismerésével szemben.
- 31 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ugyan a kollektív szerződés útján elfogadott intézkedések abban különböznek a tagállamok által egyoldalúan, törvény vagy rendelet útján elfogadottaktól, hogy a kollektív tárgyaláshoz való, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 28. cikke által biztosított alapjogukat gyakorló szociális partnerekre van bízva az érdekeik közötti egyensúly meghatározása (2018. szeptember 19. Bedi ítélet, C-312/17, EU:C:2018:734, 68. pont; 2011. szeptember 8-i Hennigs és Mai ítélet, C-297/10 és C-298/10, EU:C:2011:560, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint azonban nagyon kétséges, hogy a Bíróság e megfontolásai olyan üzemi megállapodásra is vonatkoznak-e, mint amilyen az alapügyben szerepel, mivel az üzemi megállapodás felei számára tilos a szervezett fellépés. Még ha az üzemi megállapodásokat az Európai Unió Alapjogi Chartájának 28. cikkében elismert kollektív tárgyalásokhoz való alapvető jog kifejeződésének is lehet tekinteni, az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint ez nem eredményez olyan mozgásteret az üzemi felek számára, amelyet a bíróságok csak korlátozottan vizsgálhatnának felül. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy ha a kollektív tárgyaláshoz való, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 28. cikke által biztosított jog uniós jogi rendelkezéseket érint, akkor e jogot az említett uniós jogi rendelkezés alkalmazási körén belül, azzal összhangban kell gyakorolni (2018. szeptember 19-i Bedi-ítélet, C-312/17, EU:C:2018:734, 69. pont; 2011. szeptember 8-i Hennigs és Mai ítélet, C-297/10 és C-298/10, EU:C:2011:560, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezért a szociális partnerek, amikor az uniós jog rendelkezéseinek hatálya alá tartozó intézkedéseket fogadnak el, kötelesek ezen irányelvet tiszteletben tartva eljárni (lásd a 2000/78/EK irányelvvel kapcsolatban: 2018. szeptember 19-i Bedi ítélet, C-312/17, EU:C:2018:734, 70. pont; 2013. december 12-i Hay ítélet, C-267/12, EU:C:2013:823; 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2011. szeptember 8-i Hennigs és Mai ítélet, C-297/10 és C-298/10, EU:C:2011:560, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ezen kívül az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság

köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – eltekintve a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazásától, utólagosan is, anélkül hogy előzetesen kérelmeznie vagy várnia kellene azok jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítésére (lásd: 2003. március 20-i Kutz-Bauer ítélet, C-187/00, EU:C:2003:168, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 1991. február 7-i Nimz ítélet, C-184/89, EU:C:1991:50, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint e megfontolások akkor is érvényesek, ha az uniós joggal ellentétes rendelkezés kollektív szerződésből ered. Az uniós jog természetével összeegyeztethetetlen lenne ugyanis, ha a nemzeti bíróságtól megtagadnák azt a korlátlan hatáskört, hogy a rá háruló uniós jog közvetlen alkalmazása során figyelmen kívül hagyja a kollektív szerződés – vagy adott esetben az üzemi megállapodás – azon rendelkezéseit, amelyek akadályozhatják az uniós jog rendelkezéseinek teljes érvényesülését (lásd: 2003. március 20-i Kutz-Bauer ítélet, C-187/00, EU:C:2003:168, 74. pont; 1991. február 7-i Nimz ítélet, C-184/89, EU:C:1991:50, 20. pont). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint bizonyos jelek mellett szólnak, hogy a Bíróságnak ez az ítélkezési gyakorlata, amely olyan irányelvekkel kapcsolatban született, mint a 2000/78/EK irányelv, az (EU) 2016/679 rendelet követelményei tekintetében is releváns.

4. A harmadik kérdésről

- 32 Amennyiben a második kérdésre valóban igenlő válasz adható, és a kollektív szerződésben részt vevő feleknek – jelen esetben az üzemi megállapodásban részt vevő feleknek – van mérlegelési mozgásterük az adatkezelés szükségességének megítélésében például az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése, valamint 9. cikkének (1) és (2) bekezdése alkalmazásában, amely a bíróság által csak korlátozottan vizsgálható felül, az eljáró bírósági tanács az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésével azt szeretné megtudni, hogy mire korlátozható ilyen esetben a bírósági felülvizsgálat. E kérdés azokra az értékelési kritériumokra vonatkozik, amelyeket a Bíróság adott esetben nélkülözhetetlennek tart.

5. A negyedik kérdésről

- 33 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésével az eljáró bírósági tanács azt szeretné megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdését, hogy az érintettek már akkor is jogosultak a nem vagyoni kár megtérítésére, ha személyes adataik kezelése az (EU) 2016/679 rendelet követelményeinek megsértésével történt, vagy a nem vagyoni kár megtérítéséhez való jognak ezen túlmenően az is feltétele-e, hogy az érintett igazolja az őt ért – bizonyos súlyú – nem vagyoni kárt.
- 34 E tekintetben az eljáró bírósági tanács – ismerve az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) C-300/21. sz. ügyben benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelmét, és hivatkozva a C-667/21. sz. ügyben benyújtott saját előzetes döntéshozatal iránti kérelmére – abból indul ki, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése csak azon személyek számára biztosítja a kártérítéshez való jogot, akik maguk szenvedtek kárt (alanyi) jogaikban a személyes adataik kezelése során az (EU) 2016/679 rendelet egy vagy több rendelkezésének megsértésének eredményeként (lásd: az (EU) 2016/679 rendelet (2) preambulumbekzdése), azaz akik maguk váltak az (EU) 2016/679 rendelet egy vagy több rendelkezése megsértésének sértettjeivé. Az eljáró bírósági tanács azt feltételezi továbbá, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítéshez való jog nem követeli meg a károsultól, hogy az (EU) 2016/679 rendelet ilyen jellegű megsértésén túlmenően az őt ért (további) nem vagyoni kárt is bizonyítsa. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint nem kell tehát bizonyítania „a jogsértés legalább bizonyos súlyú következményét vagy hatását” (lásd ezzel kapcsolatban azonban az Oberster Gerichtshof [legfelsőbb bíróság, Ausztria] által a C-300/21. sz. ügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem harmadik kérdését). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint maga az a körülmény, hogy egy személy kárt szenvedett (alanyi) jogaiban a személyes adatai kezelése során az (EU) 2016/679 rendelet egy vagy több rendelkezésének megsértésének eredményeként (lásd: az (EU) 2016/679 rendelet (2) preambulumbekzdése), megtérítendő nem vagyoni kárt eredményez (lásd: az eljáró bírósági tanácsnak a C-667/21. sz. ügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelme, 33. pont). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint különösen nem lehet a tagállamok egyes bíróságaira bízni annak vizsgálatát, hogy – a különböző nemzeti szabályok szerint – megtéríthető nem vagyoni kár bekövetkezett-e.

- 35 Amennyiben azonban a Bíróságnak az a véleménye, hogy nem elegendő az a körülmény, hogy egy személy kárt szenvedett (alanyi) jogaiban a személyes adatai kezelése során az (EU) 2016/679 rendelet egy vagy több rendelkezésének megsértésének eredményeként (lásd: az (EU) 2016/679 rendelet (2) preambulumbekzdése), hanem ezen felül az is szükséges, hogy a károsult az őt ért (további) – adott esetben bizonyos súlyú – nem vagyoni kárt bizonyítsa, akkor az alapeljárásban az eljáró bírósági tanács döntéséhez annak ismerete is szükséges, hogy ennek megállapításakor mely kritériumok a meghatározóak.
- 36 Amennyiben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a károsultnak kell bizonyítania az őt ért (további) nem vagyoni kárt, az alapeljárásban hozandó határozathoz különösen azt szükséges tudni, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján mely kritériumok irányadóak a kár fennállásának, az ok-okozati összefüggésnek és az indokolási és bizonyítási teher viselésének megállapítására vonatkozóan. Így a további eljárásban felmerülhet a kérdés, hogy az a körülmény, hogy a felperes személyes adatait az (EU) 2016/679 rendelet 4. cikkének 4. pontja szerinti profilalkotásra és/vagy profilhasználásra céljából, az (EU) 2016/679 rendelet követelményeivel ellentétesen használták fel, már bizonyos súlyú (további) kárt jelent-e, vagy ilyen (további kár) csak akkor feltételezhető, ha az így megalkotott profil negatív hatással jár a felperesre nézve, például úgy, hogy a profil „miatt” sikertelen marad egy pályázati eljárásban. Ehhez kapcsolódik az a

kérdés, hogy – tekintettel arra, hogy a munkavállalóknak tényleges nehézségeket okoz a (további) kár bizonyítása – kit és milyen körülményekre vonatkozóan terhel az indokolási és bizonyítási teher, és hogyan lehet ennek az indokolási és bizonyítási tehernek konkrétan eleget tenni.

6. Az ötödik kérdéstről

- 37 Az eljáró bírósági tanács az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdésével, amely megegyezik az eljáró bírósági tanácsnak a C-667/21. sz. ügyben (35. és azt követő pontok) benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmében szereplő negyedik kérdésével, azt szeretné megtudni, hogy különös, illetve általános megelőzési jelleggel bír-e az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése, és figyelembe kell-e venni ezt az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó terhére a megtérítendő nem vagyoni kár mértékének az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítása során
- 38 Az (EU) 2016/679 rendelet (146) preambulumbekkezdése szerint az érintetteket az őket ért kárért teljes és tényleges kártérítés illeti meg. Az eljáró bírósági tanács e tekintetben abból indul ki, hogy a nem vagyoni kártérítés bíróság általi megállapítása során az egyedi eset összes körülményét figyelembe kell venni, és biztosítani kell az (EU) 2016/679 rendeletből eredő jogok tényleges és hatékony jogi védelmét. Ezért fontos lehet, hogy – az uniós jog más területeihez hasonlóan – a nem vagyoni kártérítés összege megfeleljen az (EU) 2016/679 rendelet által szankcionált jogsértés súlyának, feltehetően tényleges visszatartó erőt biztosítva – esetleg különös vagy általános megelőző jelleggel – az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett (lásd az uniós jog más területein például: 2021. április 15-i Braathens Regional Aviation ítélet, C-30/19, EU:C:2021:269, 38. pont; 2013. április 25-i Asociația ACCEPT ítélet, C-81/12, EU:C:2013:275, 63. pont).
- 39 A többek között említett tényleges érvényesülés elve mellett adott esetben az egyenértékűség elvét is figyelembe kell venni a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításakor. Ennek során az eljáró bírósági tanács abból indul ki, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikke nem tartalmaz utalást az Európai Unió tagállamainak jogára, és azt az Unió egész területén önállóan és egységesen kell értelmezni. Mindazonáltal, tekintettel arra, hogy az egyes tagállamokban a kártérítés összege a gyakorlatban eltérő mértékű lehet, az egyenértékűség szempontjait az összehasonlítható esetekben figyelembe lehet venni a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározása során (lásd e tekintetben a Bíróságnak a tagállamok azon hatáskörére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát is, hogy meghatározzák az uniós jog megsértésével magánszemélyeknek okozott károkért való állami felelősség megfelelő kritériumait, többek között: 1996. március 5-i, Brasserie du pêcheur és Factortame ítélet, C-46/93 és C-48/93, EU:C:1996:79, 67. pont; 1991. november 19-i Francovich és társai ítélet, C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428, 42. és következő pont).

7. *A hatodik kérdésről*

- 40 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett hatodik kérdésével, amely megegyezik az eljáró bírósági tanács C-667/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmének ötödik kérdésével (38. pont), az eljáró bírósági tanács azt kívánja megtudni, hogy jelentőséggel bír-e a megtérítendő nem vagyoni kár mértékének az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítása során az adatkezelő (illetve adatfeldolgozó) vétkességének mértéke. Ezzel összefüggésben kérdéses különösen, hogy figyelembe vehető-e az adatkezelő (illetve adatfeldolgozó) javára a vétkességének a hiánya vagy kis mértéke.
- 41 Az eljáró bírósági tanács számára ez a kérdés különösen a német polgári jog fényében merül fel, amelyben az objektív felelősség mellett a felróhatóságon alapuló felelősség is létezik, ahol a felróhatóságot a nemzeti általános kötelmi jogban „Vertretenmüssen”-nek (felróhatóság, felróható okok) nevezik. Ennyiben a Bürgerliches Gesetzbuch (német polgári törvénykönyv [BGB]) 276. §-a (1) bekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy szigorúbb vagy enyhébb felelősség előírása hiányában az adós főszabály szerint szándékosságért és gondatlanságért felel. Ha az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdésére is valami hasonló vonatkozna, akkor a felelősség fennállásához az (EU) 2016/679 rendelet pusztá megsértésén kívül a szándékosság vagy gondatlanság miatti szubjektív felróhatóságra is szükség lenne. Az eljáró bírósági tanács azonban azt feltételezi, hogy az adatkezelő (illetve adatfeldolgozó) felelőssége az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján objektív felelősség, azaz ez a rendelkezés a jogsértés elkövetőjének felelősségét semmilyen módon nem teszi függővé a felróhatóság meglététől vagy bizonyításától (lásd az uniós jog más területeiről például: a Bíróság 1997. április 22-i Draehmpaehl ítélete, C-180/95, EU:C:1997:208, 17. pont, és az 1990. november 8-i Dekker ítélete, C-177/88, EU:C:1990:383, 22. pont). A 34. pontban kifejtettek szerint az eljáró bírósági tanács abból indul ki, hogy már az (EU) 2016/679 rendelet megsértése önmagában elegendő az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése szerinti igény érvényesítéséhez.
- 42 Végezetül az eljáró bírósági tanács véleménye szerint az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (3) bekezdéséből sem következik e tekintetben más. Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint az abban foglalt rendelkezés, amely szerint a felelősség alóli mentesülés akkor következik be, ha bizonyítást nyer, hogy az adatkezelőt, illetve adatfeldolgozót nem terheli felelősség a kárt előidéző eseményért, nem a „Vertretenmüssen” értelemben vett felróhatóságra vonatkozik. Az (EU) 2016/679 rendelet 82. cikkének (3) bekezdése inkább csak az „érintettség” (a következő értelemben: „érintett” vagy „nem érintett”) kérdésére vonatkozik – például olyan adatkezelési helyzetekben, amelyek kívülről nehezen átláthatóak, és amelyekben több potenciális érintett van –, illetve az elkövetői minőség kérdésére az ok-okozati összefüggés értelmében. Ez utóbbi feltételezhető például akkor, ha a felelősséget keletkeztető körülmény egy harmadik fél

jogosulatlan hozzáférésén alapul, amely minden szükséges biztonsági intézkedés ellenére eredményes volt.

MUNKADOKUMENTUM